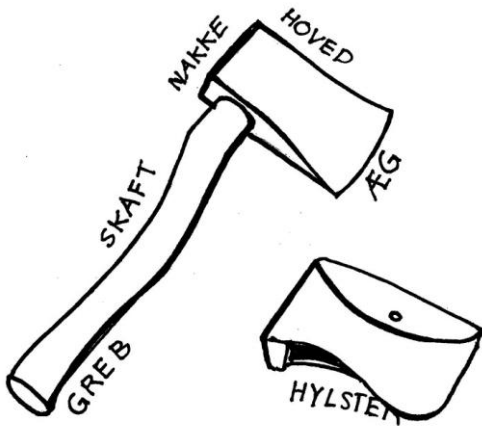
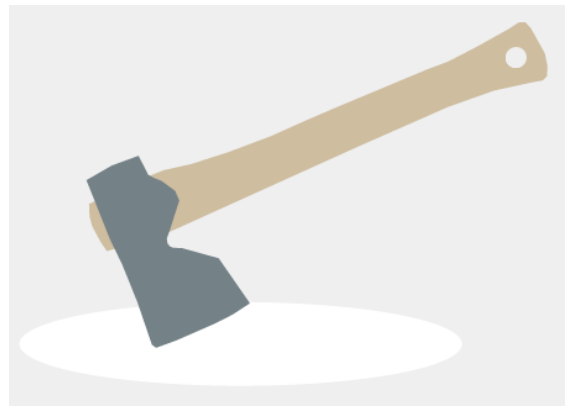

ØKSE

Øksen er et vigtigt værktøj på spejderlejren. Den er uundværlig til brændekløvning, men bliver også brugt til afgrening og til pionerarbejder.

Om øksen

Øksen består af et skaft og et hoved. Den skarpe kan man hugger med, hedder æggen, og bagsiden af hovedet kaldes nakken.

Patruljeøksen er den økse de fleste spejdere bruger. Den fås i forskellige størrelser, der passer til børn.

Skovøkse er en større økse, der bruges til at fælde træer og til at kløve brænde. Den er mere effektiv en patruljeøksen, men sværere at styre.

Flækøkse eller flækhammer er en speciel økse til at kløve brænde med. Den har et langt skaft og et smalt hoved med en sløv æg. Æggen er sløv for ikke at øksen skal kile sig fast i træet. Nogle flækøkser er lavet til også at slå kiler i. Kun store spejdere og ledere bruger flækøksen.

Vedligeholdelse

En økse skal holdes ren, tør og skarp. (Flækøksen behøver ikke at være så skarp).

Skærping

Brug en metal-fil til at fjerne større hakker i æggen. Øksen slibes på en slibesten. Der findes flere forskellige typer slibestene, men der er altid to ting man skal huske på:

- Stenen skal fugtes med vand eller et andet smøremiddel, afhængigt af hvilken sten man bruger.
- Øksehovedet skal altid holdes i samme vinkel i forhold til stenen, når man sliber.

Skaft

Det hænder at et økseskaft bliver skadet eller knækker så det skal skiftes. Det er vigtigt at man bruger et skaft der passer til øksen. Hvis skaftet er for kort eller langt, får øksen en forkert balance og er meget svær at bruge. Hvis ikke skaftet passer præcist til hovedet, kan man ikke sætte det sikkert fast.

Et økseskaft skal altid sikres med en kile.

Nogle økser har plasticskaft der er støbt fast. Dem kan man ikke skifte, og øksen må kasseres, hvis skaftet er skadet eller knækket.

SIKKERHEDSREGLER FOR BRUG AF ØKSE

Kontroller om øksehovedet sidder fast

Det gøres ved at tage fat om økshovedet med den ene hånd og om skaftet med den anden. Hvis øksehovedet kan rokke, må man ikke bruge øksen.

Se efter om øksen er skarp og uden hakker i æggen

En skarp økse kiler sig fast i træet. En sløv økse glider lettere af på træet og kan ramme benet på den der bruger øksen.

Vælg en god huggeplads

På lejr skal man bruge en huggebløk af træ, der er gravet ned, så den står fast. Man kan også bruge en stor kævle, der ligger fast på jorden.

Hold afstand til andre

Andre skal være mindst tre armlængder væk, når man bruger øksen. Så er risikoen for at nogen bliver ramt af øksen eller et stykke brænde lille.

Hav solidt fodtøj på og stå sikkert

Hvis uheldt er ude og øksen smutter er solide læderstøvler mere sikre end sandaler eller kondisko. Sørg for at huggepladsen er ryddet for træstykker, så du ikke snubler eller skrider mens du hugger.

Sørg for at have fast støtte under træet, hvor øksen rammer

Det er lettere at hygge træet over, hvis det ikke giver efter. Øksen smutter også let på et stykke træ, der ikke ligger fast.

Stå med spredte ben i tilpads afstand fra huggeblokken

Tilpas afstand er øksens længde plus din underarm. Tjek afstanden ved at hugge i huggeblokken uden brænde på. Du skal stå så du naturligt rammer midt i blokken.

Skulle du ramme ved siden af træet, eller smutter øksen, er risikoen for at du rammer dit ben mindst, når du står med spredte ben.

Hold på grebet og ikke længere oppe på skaftet

Hvis du ikke kan styre øksen uden at holde længere oppe, er øksen for stor til dig.

Brug en mindre økse. Den er lettere at styre.

Hug ikke noget over, der er tykkere end dit lår

Det er hurtigere at bruge en sav, hvis træet er tykt.

Hvis du alligevel er nødt til at bruge øksen, skal man hugge i v-form, så du hugger spåner af og øksen ikke kiler sig fast.

Hvis du kløver brænde, må det gerne være tykkere stykker.

Se på træet – ikke på øksen

Du skal koncentrere dig om hvor du skal ramme træet og ikke tænke så meget på øksen. Med lidt øvelse ved du hvor øksen vil ramme, uden at kigge på den.

Gør øksen ren efter brug

En våd og snavset økse rustner og bliver sløv. Når øksen er rengjort skal den lægges i hylster.

Læg øksen på plads

Man kan komme til skade ved at træde på en økse, der ligger på jorden, øksen bliver heller ikke væk, hvis den er på sin plads, når den ikke er i brug. Sæt øksen i huggeblokken så æggen er helt dækket. Om natten skal øksen pakkes væk.

Bær øksen korrekt

Hvis du skal bære øksen over længere strækninger, skal den være i etui. Over kortere afstande skal man holde ned om øksehovedet med æggen bagud

Spejdere med færdighedsmærket økse kan følgende:

- Bruge øksen på en korrekt og sikker måde
- Være fortrolige med øksen, herunder kende korrekte navne på de forskellige dele af øksen
- Kende sikkerhedsreglerne og vide hvorfor de er som de er
- Overholde sikkerhedsreglerne
- Vide hvordan man passer på og vedligeholder en økse